

БИЛИМ – БУЮКЛИК ГАРОВИ!

Баратов Рашит Ўсарович

Тошкент давлат транспорт университети доценти

Ўзбекова Садоқат Примовна

Тошкент темир йўл техникуми бош ўқитувчиси

АННОТАЦИЯ

Мазкур мақолада Янги Ўзбекистонни Учинчи Ренессансга эришуви жараёнида маърифатли авлод тарбияси масаласи батафсил таҳлил қилинган. Мақолани тайёрлашда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 20 декабрдаги Олий Мажлис ва халқимизга Мурожаатномаси асос қилиб олинди. Шу билан бирга бир қатор асарларга ҳам мурожаат қилинган.

Калим сўзлар: *Маърифат, таълим, тарбия, инновация, рақобат, илм-фан, ислоҳот, ижтимоий соҳа.*

ABSTRACT

This article analyzes in detail the issue of educating an enlightened generation in the process of achieving the Third Revival by New Uzbekistan. When preparing the article, the Message of the President of the Republic of Uzbekistan to the Oliy Majlis and our people dated December 20, 2022 was taken as a basis. At the same time, a number of works were also mentioned.

Keywords: *Enlightenment, education, education, innovation, competition, science, reform, social sphere.*

“Заковат бор жойда улуғлик бўлади,
Билим бор жойда буюклик бўлади”

Юсуф Хос Ҳожиб

Жамиятни турли иллатлардан халос этишнинг кўп усул ва воситалари бор. Аммо жамиятни тафаккурини, қарашларини ўзгартиришга қаратилган ислоҳотлар энг самарали усули бўлиши аниқ. Холва деган билан оғиз чучук бўлмайди – дейди доно халқимиз. Кейинги йилларда мамлакатимизда ўқитувчи мақомини юксалтириш масаласи бир қатор расмий шахслар томонидан ҳам илгари сурилаётган масалага айланмоқда. Бу албатта, қувонарли ходиса. Бу шундан дарак берадики, ханузгача ўқитувчига баъзи ташкилотлар текин хизматчи сифатида муносабат билдираётгани айни ҳақиқат.

Кейинги йилларда мамлакатимизда сўз эркинлигини таъминланиши ҳамда интернет журналистикасининг кенг қулоч ёзаётгани халқимизни очик ахборот олиш, қолаверса, мавжуд камчиликларни ижтимоий тармоқлар орқали наойиш этиш имкониятларини тақдим этмоқда. Бу ўз навбатида давлат билан

жамиятни янада яқинлаштириб, раҳбар кадрларда масъулият ҳиссини янада оширишга хизмат қилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти бу йил тўртинчи бор Олий Мажлисга ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномаси кенг жамоатчилик томонидан илиқ кутиб олинди. Сабаби шундаки, бу галги мурожаатномада мамлакатимизда 2023 йилдан каттадан-катта ижобий ўзгариш ва ўзгартиришлар кутилажаги таъкидланди.

Kun uz. ижодкорлари мазкур Мурожаатномани лингвистик таҳлил қилиб, унда «таълим» сўзи 25 марта, «мактаб» сўзи 23 марта, «шахс» ва «халқ» сўзлари 22 мартадан, «конституция» ва «инвестиция» сўзлари 20 мартадан, «тадбиркор» сўзи 19 марта ва «маҳалла» сўзи 18 марта ишлатилганини аниқлашга улгурибди. Мени хурсанд қилгани шуки, давлатимизнинг биринчи раҳбари томонидан таълим, мактаб масаласига алоҳида урғу бераётгани ҳамда юртимизни кейинги келажагини айнан шулар билан боғлаётгани бўлди.

Ўз навбатида, Президентимиз Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида Ўзбекистонда янги Уйғониш даври, яъни Учинчи Ренессанс пойдеворини яратиш асосий мақсад этиб белгиланди. Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, “Биз Учинчи Ренессанс масаласини стратегик вазифа сифатида олдимизга қўйиб, уни миллий ғоя даражасига кўтармоқдамиз”- таъкидлаб ўтган.

Буюк мутафаккир аллома Абу Наср Форобий ҳазратларининг “Фозил одамлар шахри” асарининг 230-саҳифасида, “Қуёш бўлмаса ёруғлик бўлмагани ёруғлик бўлмаса кўз нарсаларни кўролмагани каби инсонда билиш қуввати бўлмаса, илк моддий жисмлар ҳақида хотирада сақланиб қолган аввалги ақлий тушунчалар илк билимларнинг муқаддималар, тушунчалар жамғармаси бўлмаса, янги билимларни ҳам олиш мумкин бўлмас эди. Инсон камол топиш учун унда умумий ақлий билимлар жамланиши керак” – дейди.

Мавлоно Жалолоддин Румий ўзининг “Ичингдаги ичингдаир” асарининг 17-саҳифасида, “Денгизга бориб, ундан бир кўза сув олмоқ билан қаноатланиш – ачинарли. Денгиздан олиш мумкин бўлган дур-жавоҳирлар ва бошқа қанчадан-қанча нарсалар бўла туриб, биргина сув олишнинг нима қиммати бор? Ақлли инсонлар бу билан қандай қилиб мақтанадилар ва нима деган одам бўладилар?” – дейди.

Хоҳлаймизми йўқми тан олиш керак мамлакатимизда таълим тизими ҳали мақтанадиган даражада эмас.

Афсуски, ҳозирги вақтда кўз ўнгимизда дунёнинг турли жойларида рўй бераётган иқтисодий ва ижтимоий, ахборот-коммуникация манзарасидаги чуқур ўзгаришлар, турли мафкуралар тортишуви кескин тус олаётган бир

вазиятда, фикрга қарши фикр, ғояга қарши ғоя, жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш ҳар қачонгидан кўра муҳим аҳамият касб этмоқда. Чунки унга қарши куч ишлатилса, зўравонлик воситасида кураш олиб борилса, жаҳолат аввалгидан ҳам баттароқ кучайиб кетиши аниқ. Шу ўринда Имом Бухорий хазратларининг “Илмдан бошқа нажот йўқ, бўлмайди ҳам”, деган таъкиди айни ҳақиқатдир.

Президентимиз кейинги йилларда тобора кучайиб бораётган, дунё аҳлини ташвишга солаётган терроризм ва экстремизм таҳдидлари моҳиятини жаҳолат ва мурасасизлик ташкил қилишини қайд этиб, бундай ўта хавфли иллатга қарши куч ишлатиш йўли билан эмас, балки “Жаҳолатга қарши — маърифат” билан курашишни, бунда буюк аждодларимизнинг бой маънавий мероси ўзига хос нажот қалъаси ва ҳимоя кўрғони бўлишини таъкидлади.

Дарҳақиқат, бугун уларнинг маънавий меросини ўрганиш, тадқиқ этиш учун юртимизда кўплаб саъй-ҳаракатлар олиб борилмоқда. Хусусан, Марказий Осиёда ягона бўлган Ўзбекистондаги Ислом цивилизацияси маркази барпо этилиши ҳам бу йўлдаги энг самарали лойиҳалардан саналади. Шу билан бирга, Самарқандда Имом Бухорий, Сурхондарёда Имом Термизий, Тошкентда Имом Мотуридий халқаро илмий-тадқиқот марказлари, шунингдек, турли ҳудудларда ҳадис, калом, ақида, тасаввуф, фикҳ илмий мактаблари фаолият юритаётгани келгусида юртимиздан бобокалонларимизга муносиб авлодлар етишиб чиқишига умид уйғотади.

Албатта, мана шундай улкан неъматларнинг бардавом бўлиши Яратган Парвардигорнинг улуғ инояти ва ҳукм сураётган тинчлик-хотиржамликнинг маҳсулидир. Аммо бу билан биз хотиржамликка берилмаслигимиз, халқ орасида тинчлик, барқарорликнинг улуғ неъмат эканлигини такрорлашдан чарчамаслигимиз керак.

“Тинч элнинг боғи гуллар” деган нақл халқимизда асрлар оша яшаб келмоқда. Бугун ана шу пурмаъно ҳикматнинг ҳаётий рўёбига барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз. Мурожаатномада баён этилган режа ва лойиҳалар, ҳеч шубҳасиз, мамлакатимиз тараққиётини, халқимиз фаровонлигини янада оширишга хизмат қилади. Зеро, давлатимиз раҳбари қайд этганидек, шу юртда яшаётган ҳар бир инсоннинг тинч ва бахтли ҳаёт кечирishi, унинг соғлиғи жойида бўлиши, яхши таълим олиши, оиласини тебратиши учун қандай шароит керак бўлса, ҳаммасини яратиб беришга ҳаракат қилинмоқда ва бу йўлда асло тўхтаб қолинмайди.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, таълим, маънавият ва маърифат жамият тараққиёти, миллат камолоти ва шахс баркамоллигини белгилаб берувчи

асосий омил ҳисобланади. Чунки ушбу тизимлар равақ топгандагина жамиятда иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий барқарорлик вужудга келади. Яъни ҳар қандай тараққиётнинг ҳаракатлантирувчи кучи маърифатли, билимли, зиёли инсонлардир.

REFERENCES

1. Раматов, Ж.С., Баратов, Р.Ў., Кушаков, Файзулла Абдуллаевич, Валиев, Л.А., & Хасанов, М.Н. (2022). ТРАНСПОРТ ТИЗИМИ ТАРАҚҚИЁТ БОСҚИЧЛАРИ (ЎЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ МИСОЛИДА). *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2 (9), 606-612.
2. Ramatov, J., Umarova, R., Baratov, R., Jurabayev, N., & Artikova, B. (2022, June). Constructive and optimal solutions for the formation of a stable ecological situation in the Aral Sea region of Uzbekistan. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2432, No. 1, p. 030113). AIP Publishing LLC.
3. Baratov, R. (2021). Prospects of Higher Education System (on the Example of Uzbekistan). *International Journal on Orange Technologies*, 3(3), 128-131.
4. Баратов, Р. Ў. (2022). ТРАНСПОРТ ТИЗИМИДА ТАЪЛИМ ИСЛОҲОТЛАРИ ВА ИСТИҚБОЛЛАРИ. *Academic research in educational sciences*, 3(TSTU Conference 1), 90-95.
5. Baratov, R. U. (2019). INTEGRATION OF A SCIENCE, FORMATION, AND MANUFACTURE IN THE COURSE OF PROFESSIONAL TRAINING. In *ОБЩЕСТВЕННЫЕ НАУКИ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ: ПОЛИТОЛОГИЯ, СОЦИОЛОГИЯ, ФИЛОСОФИЯ, ИСТОРИЯ* (pp. 51-54).
6. Baratov, R., & Uzbekova, S. (2022). INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRODUCTION IN THE PROCESS OF TRAINING. *World scientific research journal*, 4(2), 7-11.
7. Baratov, Rashid, and Sadokat Uzbekova. "INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRODUCTION IN THE PROCESS OF TRAINING." *World scientific research journal* 4.2 (2022): 7-11.
8. Ramatov, J., Baratov, R., Jurabayev, N., Umarova, R., & Mamajanova, G. (2022, June). Evolution of railway construction development in Uzbekistan: Past and prospects. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2432, No. 1, p. 030011). AIP Publishing LLC.
9. Ramatov, J., Umarova, R., Baratov, R., Khasanov, M., Sultonov, S., & Kushakov, F. (2022). PROBLEMS OF INFLUENCE OF ISLAM ON CONSCIOUSNESS TRANSFORMATION. *Academic research in educational sciences*, 3(10), 591-597.

10. Baratov, R., Nuriddinov, S., Tokhtaboev, E., & Achilova, G. (2022, June). " One belt-one road" initiative-as a modern transport logistics. In AIP Conference Proceedings (Vol. 2432, No. 1, p. 030058). AIP Publishing LLC.
11. Раматов, Ж. С., Муратова, Д., Султанов, С. Ҳ., Тухтабоев, Э., Кушаков, Ф., & Хасанов, М. Н. (2022). ИЖТИМОЙ АДОЛАТ ВА ҚАДРИЯТЛАР ПЛЮРАЛИЗМИ. World scientific research journal, 8(1), 102-108.
12. Раматов, Ж.С., Баратов, Р.Ў., Султанов, С.Ҳ., Муратова, Д.А., Хасанов, М.Н., & Эрнийёзов, У.К. (2022). ЁШЛАР ЗАМОНАВИЙ МАДАНИЙ ҚИЁФАСИ ВА УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАР ТУШУНЧАСИНИНГ МАЗМУН-МОҲИЯТИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2 (10), 376-386.
13. Джуманиёз Раматов, Розигуль Умарова, Рашид Баратов, Миршод Хасанов, Сиродж Султонов, Файзулла Кушаков ПРОБЛЕМЫ ВЛИЯНИЯ ИСЛАМА НА ТРАНСФОРМАЦИЯ СОЗНАНИЯ // Академические исследования в области педагогических наук. 2022. №10. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/problems-of-influence-of-islam-on-coding-transformation> (дата обращения: 31.01.2023).
14. М.Н.Хасанов, Д.А.Ҳафизов, Р.Х.Тоиров, & Х.Қ.Болтабоев. (2022). АБУ НАСР ФОРОБИЙ ЯШАГАН ДАВРДАГИ ИЛМ-ФАН ВА ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ . JOURNAL OF NEW CENTURY INNOVATIONS, 4(3), 137–140. Retrieved from <http://www.wsrjournal.com/index.php/new/article/view/627>
15. Jumaniyoz Ramatov, Rozigul Umarova, Rashid Baratov, Mirshod Khasanov, Siroj Sultonov, & Fayzulla Kushakov (2022). MODERN REQUIREMENTS FOR THE SPIRITUAL IMAGE OF YOUNG PEOPLE AND ITS MANIFESTATION IN PRACTICE. Academic research in educational sciences, 3 (10), 582-586.
16. Ramatov, J.S., & Khasanov, M.N. (2022). SOCIAL ASPECTS OF PROFESSIONAL QUALITY IMPROVEMENT (ON THE EXAMPLE OF THE RAILWAY SECTOR). Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2 (6), 969-976.
17. Раматов, Ж.С., Валиев, Л.А., & Хасанов, М.Н. (2022). XIX АСРДА ҲИНДИСТОНДАГИ ИЖТИМОЙ – ФАЛСАФИЙ ЖАРАЁНЛАР. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2 (6), 1070-1078.
18. Жўрабоев, Н. Ю., Кушаков, Ф. А., Султанов, С. Ҳ., & Хасанов, М. Н. (2022). КОНФУЦИЙЛИК ХУСУСИЯТЛАРИДАН ХИТОЙ ФАЛСАФАСИНИНГ КЕНГАЙИШИ. World scientific research journal, 9(2), 37-42.